

STORTINGET

Innst. 226 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:14 S (2020–2021)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Emilie Enger Mehl, Kjersti Toppe og Åslaug Sem-Jacobsen om bedre merking av matvarer

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om forbud mot å selge importerte produkter av kjøtt, melk, frukt og grønt i samme type emballasje som norske produkter.
2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om krav til merking av antibiotikaforbruk under produksjon av kjøtt- og melkeprodukter.
3. Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om opprinnelsesmerking på bearbeidede produkter.
4. Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til hvordan merkingen kan bedres i restaurant- og storhusholdningsmarkedet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell

Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Charister Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til Dokument 8:14 S (2020–2021) med forslag om:

1. Forbud mot å selge importerte produkter av kjøtt, melk, frukt og grønt i samme type emballasje som norske produkter.
2. Krav av til merking av antibiotikaforbruk under produksjon av kjøtt- og melkeprodukter
3. Opprinnelsesmerking på bearbeidede produkter
4. Hvordan merkingen kan bedres i restaurant- og storhusholdningsmarkedet.

Komiteen viser også til brev av 28. oktober 2020 fra statsråd Bent Høie. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteen påpeker at merking av og informasjon om mat er svært viktig for at forbrukerne skal kunne ta informerte og sunne valg i sin hverdag. Merking og informasjon har betydning for både folkehelsen og for å sikre en bærekraftig matproduksjon. Komiteen viser til at regelverket fastsetter krav om både obligatorisk merking og frivillig merking.

Komiteen viser til at følgende informasjon er obligatorisk for en matvare: matvarens navn, ingrediensliste, eventuelle allergener, mengde av visse ingredienser, nettoinnhold, holdbarhet, lagrings- og bruksbetingelser, navn på produktansvarlig eller importør, opprinnelsesland eller åsted samt næringsdeklarasjon.

Komiteen viser til kravet om at matinformasjon og merking ikke skal være villedende. Komiteen viser

til at dette kravet gjelder art, identitet, egenskaper, sammensetning, mengde, holdbarhet, opprinnelse eller produksjonsmåte og er et krav som gjelder både obligatorisk og frivillig merking.

Komiteen viser videre til at norsk regelverk om matinformasjon og merking følger regelverket i EU gjennom matinformasjonsforordningen, EØS-avtalen og rettsakter for den felles landbruks- og fiskeripolitikken. Komiteen framhever også at regelverket er under stadig utvikling for å styrke forbruker- og helsehensyn.

Komiteen peker på EUs «Farm to Fork»-strategi for bærekraftige matsystemer som ble lagt fram våren 2020, hvor matinformasjon er en viktig del av strategien. Komiteen viser til at det i strategien fremheves at det er behov for mer lettfattelig ernæringsmerking, mer nøyaktig angivelse av opprinnelse for næringsmidler, lettere forståelig holdbarhetstid og utvikling av EUs rettslige rammeverk for at forbrukerne skal kunne gjøre bærekraftige matvalg.

Når det gjelder forslag 1 ovenfor, viser komiteen til at produsenten og/eller den som importerer varer, er ansvarlig for at de opplysningene som angis i merkingen, er korrekte og ikke villedende etter EØS-retten. Regelverket om matinformasjon regulerer ikke hvilken emballasje som benyttes, men fastsetter hvilke obligatoriske opplysninger som skal angis i merkingen.

Når det gjelder forslag 2, påpeker komiteen at kampen mot antibiotikaresistens er viktig, og viser samtidig til at det i Norge brukes svært lite antibiotika i matproduksjonen. Komiteen viser til at i dagens system ivaretas mattrygghet knyttet til bruk av legemidler til dyr, herunder antibiotika, ved at det stilles krav til veterinære diagnoser, krav til indikasjoner for bruk, krav til forskrivning og forsvarlig bruk, krav til tilbakeholdelsestider etter behandling og krav til maksimalt tillatte restmengder i mat og fôr. Komiteen viser til den nye forordningen om veterinære legemidler, som vil gjelde i EU fra 2022, og som har som ett av sine formål å bidra til mindre bruk av antibiotika både innenfor EU og ved import av matvarer av animalsk opprinnelse fra tredjestater. Komiteen viser til at Norge er forpliktet til å gjennomføre forordningen, som vil innlemmes i EØS-avtalens vedlegg slik at den gjøres til en del av vår interne rettsorden.

Når det gjelder forslag 3, viser komiteen til at tiltak knyttet til opprinnelsesmerking er under utredning i EU som del av «Farm to Fork»-strategien, og at spørsmålet om merking på nasjonalt nivå vil kunne være EØS-relevant.

Når det gjelder forslag 4, viser komiteen til EUs matinformasjonsforordning, som har særskilte bestemmelser om opplysninger ved omsetning av matvarer som ikke er ferdigpakkede. Komiteen viser til at det etter denne forordningen kun gjelder et særskilt krav

om å oppgi informasjon om mulig innhold av spesifiserte stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser. Komiteen peker på at Norge står forholdsvis fritt til å vedta egne regler om matinformasjon og til å bestemme hvordan reglene skal gjøres tilgjengelige. Komiteen påpeker at slik informasjon eksempelvis kan handle om de enkelte matrettenes størrelse, ingredienser, opprinnelse eller næringsinnhold. Komiteen viser til at denne informasjonen kan formidles frivillig, for eksempel i menyer og brosjyrer eller oppslag ved disken. Komiteen viser til at Norge ikke har slike nasjonale regler i dag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstre parti vil styrke forbrukernes posisjon i matmarkedet. God merking av vesentlige forhold som opprinnelsesland og bruk av antibiotika er kunnskap som forbrukerne bør få. Disse medlemmer peker på at Norges Bondelag i høringen foreslo at merkingen må være så god at det er umulig å ta feil når forbrukeren står i butikken. Dette er et utgangspunkt som deles.

Disse medlemmer støtter opp om de eksisterende merkeordningene og viktigheten av at disse følges opp på best mulig måte. Disse medlemmer viser til at særlig for kjedenes egne merkevarer skjer det en utstrakt forvirring av forbrukerne ved at det veksles mellom norsk og utenlandsk råvare, og ved at eneste forskjell på emballasjen er en nøytral tekst med opprinnelsesland.

Disse medlemmer ser at det kan være utfordringer med å få på plass gode og effektive merkeordninger. På denne bakgrunn er forslagene i representantforslaget utformet som bestillinger til regjeringen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om forbud mot å selge importerte produkter av kjøtt, melk, frukt og grønt i samme type emballasje som norske produkter.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om krav til merking av antibiotikaforbruk under produksjon av kjøtt- og melkeprodukter.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om opprinnelsesmerking på bearbejdede produkter.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til hvordan merkingen kan bedres i restaurant- og storhusholdningsmarkedet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti er opptatt av at man

skal ha god forbrukerinformasjon, slik at forbrukerne har et godt grunnlag for å foreta velbegrunnede valg. Det norske regelverket om matinformasjon er i hovedsak harmonisert med regelverket i EU. De generelle prinsippene og kravene er fastsatt i matinformasjonsforordningen og spesifisert i utfyllende regler til denne forordningen. For visse matvarer, for eksempel ferskt kjøtt, er det gitt særskilte bestemmelser om merking som er tatt inn i EØS-avtalen. Regjeringen er opptatt av å støtte utviklingen av et styrket regelverk i EU. Nye tiltak knyttet til opprinnelsesmerking er under utredning i EU som en del av «Farm to Fork»-strategien, særlig med sikte på obligatorisk opprinnelsesmerking av bestemte matprodukter. Det er grunn til å tro at reglene om opprinnelsesmerking vil bli strammet inn som følge av disse prosessene. EØS-avtalen gir klare begrensninger for hvilke obligatoriske merkingskrav medlemsstatene på nasjonalt nivå kan vedta ut over de harmoniserte kravene til obligatoriske opplysninger. Disse medlemmer mener det er viktig at Norge er aktivt med og påvirker utviklingen av slike regler i EU, og at det nasjonale arbeidet med opprinnelsesmerking bør følges opp i tråd med det arbeidet som nå pågår i EU.

Disse medlemmer tilrår at forslaget ikke vedtas.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at bedre opprinnelsesmerking er nødvendig, da det har blitt avdekket flere saker innen dagligvarehandel hvor merkingen er mangelfull eller direkte feil.

Flertallet påpeker at forsterket og forbedret regelverk for opprinnelsesmerking vil bidra til at forbrukerne i større grad får den riktige informasjonen som markedsføringsloven forutsetter at forbrukerne skal få.

Flertallet viser til at Vinmonopolet over flere år har oppnådd svært gode resultater i undersøkelser på kundetilfredshet. God informasjon til kundene er blant suksesskriteriene.

Flertallet viser til at Vinmonopolet allerede over flere år har gitt forbrukerne tydelig og god informasjon ved å merke produktenes opprinnelse med flagg på hyllekanten. Stortingets utredningsseksjon konkluderer med at det ikke er noen konkrete regler som er til hinder for at dagligvarebutikkene kan gi forbrukerne samme informasjon og bruke tilsvarende opprinnelsesmerking også med tanke på hvor matvarene kommer fra.

Flertallet viser til at en tilsvarende god merking av mat og drikke i dagligvarehandelen vil forbedre forbrukerinformasjonen betraktelig. Med slik merking og god informasjon vil det være lettere for forbrukerne å orientere seg, være trygge på produktenes opprinnelse og finne produktene de ønsker.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til en merkeordning for mat og drikke innen dagligvarehandelen som tilsvarende den forbrukervennlige og tydelige opprinnelsesmerkingen som har vært brukt hos Vinmonopolet.»

Uttalelse fra familie- og kulturkomiteen

Næringskomiteen sendte 2. februar 2021 utkast til innstilling til familie- og kulturkomiteen, som i brev av 9. februar 2021 uttalte:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til merknader og forslag fra sine respektive fraksjoner i næringskomiteen, og slutter seg til disse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i utkast til innstilling fra næringskomiteen ved en inkurie står inne i merknader og forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Disse medlemmer merker seg at forslaget legger opp til en ordning som vil kunne bli svært omfattende, og kan medføre at aktørene i dagligvarehandelen ilegges flere utgifter. Dette vil etter disse medlemmers mening ikke bidra til lavere priser ut til forbrukerne. Disse medlemmer viser til at en enstemmig komite i den nylig vedtatte Innst. 185 S (2020–2021) til Meld. St. 27 Daglegvare og konkurranse – kampen om kundene, ber regjeringen sikre tydelig merking av EMV med produsent og produktenes opprinnelsesland, slik at forbrukerne kan gjøre opplyste valg.

Disse medlemmer støtter for øvrig merknaden til Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens medlem fra Senterpartiet støtter mindretallet i næringskomiteens ønske om å få på plass en merkeordning for mat og drikke innen dagligvarehandelen etter modell fra den opprinnelsesmerkingen som blir brukt hos Vinmonopolet. Dette medlem understreker at dette skal være en merkeordning som kommer i tillegg til dagens 'Nyt Norge'-merking.»

Komiteens merknader – etter foreleggelse for familie- og kulturkomiteen

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til merknadene fra Fremskrittspartiets og Senterpartiets medlemmer i familie- og kulturkomiteen og slutter seg til disse merknadene respektivt.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om forbud mot å selge importerte produkter av kjøtt, melk, frukt og grønt i samme type emballasje som norske produkter.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om krav til merking av antibiotikaforbruk under produksjon av kjøtt- og melkeprodukter.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om opprinnelsesmerking på bearbeidede produkter.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til hvordan merkingen kan bedres i restaurant- og storhusholdningsmarkedet.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til merkeordning for mat og drikke innen dagligvarehandelen som tilsvarer den forbrukervennlige og tydelige opprinnelsesmerkingen som har vært brukt hos Vinmonopolet.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:14 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Emilie Enger Mehl, Kjersti Toppe og Åslaug Sem-Jacobsen om bedre merking av matvarer – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 11. februar 2021

Geir Pollestad

leder

Guro Angell Gimse

ordfører

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget, Næringskomiteen

Deres ref
HM/fg

Vår ref
-20/4609-

Dato
28. oktober 2020

Dokument 8:14 S (2020-2021) om bedre merking av matvarer

Jeg viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Emilie Enger Mehl, Kjersti Toppe og Åslaug Sem-Jacobsen om bedre merking av matvarer oversendt landbruks- og matministeren fra Næringskomiteen i brev datert 16. oktober 2020.

Regelverket om matinformasjon til forbrukerne, herunder om merking av mat, er i hovedsak Helse- og omsorgsdepartementets ansvar etter myndighetsfordelingen mellom de tre matdepartementene under matloven. Forespørselen om vurdering av representantforslaget er derfor overført fra landbruks- og matministeren til meg.

Representantforslaget omfatter fire spesifiserte forslag. Jeg vil først redegjøre for generelle forhold som gjelder for alle de fire forslagene før jeg kommenterer hvert enkelt forslag.

Generelt om regelverket om matinformasjon og merking

Regjeringen er opptatt av at vi skal ha god forbrukerinformasjon og riktig merking av mat. Regelverket om matinformasjon og merking av mat skal sikre at forbrukerne får nødvendig og korrekt informasjon slik at de har et godt grunnlag for å foreta velbegrunnede valg og bruke næringsmidlene på en trygg måte.

Regelverket fastsetter hvilke opplysninger som er obligatoriske og hvordan de skal angis i merkingen. Dette omfatter matvarens navn, ingrediensliste, eventuelle allergener, mengde av visse ingredienser, nettoinnhold, holdbarhet, lagrings- og bruksbetingelser, navn på produktansvarlig eller importør, opprinnelsesland eller -sted samt næringsdeklarasjon. Regelverket fastsetter også vilkår og rammer for de opplysningene om matvarene som frivillig kan angis i merkingen i tillegg til de opplysningene som er obligatoriske.

Matinformasjonen skal ikke være villedende for forbrukerne, verken når det gjelder opplysninger om art, identitet, egenskaper, sammensetning, mengde, holdbarhet, opprinnelse eller produksjonsmåte. Kravene til korrekt informasjon gjelder uavhengig av om opplysningene gis gjennom merkingen på matvarene eller på andre måter, for eksempel på plakater og prismerker i butikkene eller på internett. Kravene gjelder også uavhengig av om opplysningene er obligatoriske eller gis på frivillig grunnlag. Hvert enkelt ledd i mat- og handelskjeden er forpliktet til å videreformidle tilstrekkelige og korrekte opplysninger om råvarene og matvarene slik at merkingen på de ferdigpakkede produktene er korrekt.

Regelverket om matinformasjon og EØS-avtalen

Det norske regelverket om matinformasjon er i hovedsak harmonisert med regelverket i EU. De generelle prinsippene og kravene er fastsatt i matinformasjonsforordningen og spesifisert i utfyllende regler til denne forordningen. For visse matvarer, for eksempel ferskt kjøtt, er det gitt særskilte bestemmelser om merking som er tatt inn i EØS-avtalen. For flere landbruks- og fiskerivarer er det i tillegg gitt særskilte bestemmelser om merking som ikke er tatt inn i EØS-avtalen fordi de er gitt i rettsakter som hører til den felles landbruks- og fiskeripolitikken.

Det har pågått en stadig utvikling av regelverket om merking og matinformasjon. Dette felles regelverket har vært viktig for forbrukerne og matprodusentene og for samhandelen. Gjennom flere revisjoner har regelverket blitt styrket for å ivareta helse- og forbrukerhensyn. Utviklingen av hvilke opplysninger produktansvarlige og importører har plikt til å fremskaffe og angi i merkingen har alltid vært en balanse mellom hvilke krav som anses nødvendige vurdert ut fra et utbredt behov hos et flertall av forbrukerne, hvilke krav som er forholdsmessige og rettslig mulige samt hvilke krav det er praktisk og økonomisk gjennomførbart å fremskaffe nødvendig bakgrunnsinformasjon og dokumentasjon for.

Videre utvikling av regelverket om matinformasjon utgjør en betydelig del av de tiltakene Europa-kommisjonen foreslår i *Farm to Fork*-strategien for bærekraftige matsystemer som ble framlagt i vår. Dette gjelder for eksempel mer lettfattelig ernæringsmerking, mer nøyaktig angivelse av opprinnelse for bestemte næringsmidler, lettere forståelig angivelse av holdbarhetstid samt utvikling av et EU-rettslig rammeverk for bærekraftmerking som skal sette forbrukerne i stand til å gjøre bærekraftige matvalg.

Regjeringen er opptatt av å støtte utviklingen av et styrket regelverk i EU. Gjennom EØS-avtalen har Norge gode muligheter til å delta i utviklingen av de delene av regelverket om matinformasjon og merking som er tatt inn i EØS-avtalen. Samtidig begrenser EØS-avtalen norske myndigheters frihet til å vedta norske nasjonale regler. Matinformasjonsforordningen tillater ikke at medlemsstatene fastsetter nasjonale regler når det gjelder spørsmål som forordningen harmoniserer, med mindre dette er tillatt i EU/EØS-retten. Unntaket er bestemte nasjonale regler som gjelder matinformasjon ved omsetning av ikke ferdigpakkede matvarer. Regjeringen må ta disse EØS-rettslige begrensningene med i vurderingen av forslagene.

Vurdering av de fire fremsatte forslagene

Forslag 1: *Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om forbud mot å selge importerte produkter av kjøtt, melk, frukt og grønt i samme type emballasje som norske produkter.*

Regelverket om matinformasjon regulerer ikke "type emballasje", men fastsetter hvilke obligatoriske opplysninger som skal angis i merkingen. Disse kravene gjelder uavhengig av om matvarene er produsert i Norge eller om de er importert. Opplysningene skal ikke villedde forbrukerne, heller ikke om opprinnelse, verken når de er obligatoriske eller når de gis frivillig, for eksempel som følge av deltagelse i frivillige merkeordninger. Den produktansvarlige innenfor EØS-området eller den som importerer varene til EØS-området, er ansvarlig for at de opplysningene som angis i merkingen er korrekte og ikke villedende.

Jeg mener at kravene til korrekt merking som ikke er villedende, ivaretas gjennom gjeldende regelverk. Innenfor rammene av regelverket er det ikke hjemmel for å vedta nasjonale krav til hvilken type emballasje som skal benyttes, verken for norske eller importerte produkter.

Forslag 2: *Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om krav til merking av antibiotikaforbruk under produksjon av kjøtt- og melkeprodukter.*

Jeg er helt enig med forslagsstillerne i at kampen mot antibiotikaresistens er viktig, både i humanmedisinen og i husdyrbruket. Det er ikke klart om forslaget gjelder krav til merking av antibiotikaforbruk knyttet konkret til det enkelte produktet og om merkingen skal baseres på forbruket til enkeltdyr, besetninger eller dyrearter, eventuelt kombinert med ulike driftsformer, eller knyttet til forbruket i ulike medlemsstater og/eller regioner. Slik merking vil kunne kreve opplysninger, sammenstillinger og dokumentasjon som i dag enten ikke foreligger eller ikke videreføres mellom de ulike leddene i matkjeden fra primærproduksjon til ferdigpakkede matvarer. Det vil i tillegg være vanskelig å gjennomføre på kjøtt- og melkeprodukter, som i praksis ofte inneholder råvarer fra flere enkeltdyr, besetninger, regioner eller medlemsstater.

Mattryggheten knyttet til bruk av legemidler til dyr, herunder antibiotika, ivaretas ved at det stilles krav til veterinære diagnoser, krav til indikasjoner for bruk, krav til forskrivning og forsvarlig bruk, krav til tilbakeholdelsestider etter behandling og krav til maksimalt tillatte restmengder i mat og fôr. Dette sikrer at det ikke omsettes mat som inneholder rester av legemidler over disse grenseverdiene.

Bekjempelsen av antibiotikaresistens kan i mindre grad ivaretas med krav til merking knyttet til de enkelte produktene, men heller ved forebyggende helsetiltak og begrensning i bruken av antibiotika. Den nye forordningen om veterinære legemidler, som vil gjelde i EU fra 2022, har som et av sine formål å bidra til dette, både i EU og ved import av matvarer av animalsk opprinnelse fra tredjestater.

Det finnes frivillige merkeordninger i enkelte medlemsstater som ut fra visse spesifikasjoner gjør at produktene fra tilsluttede bønder, foredlere og butikker merkes med "oppdrettet uten bruk av antibiotika". Slike merker eller påstander er omfattet av kravene til frivillige

opplysninger i regelverket om matinformasjon, og skal være korrekte, dokumenterbare og ikke villedende for forbrukerne.

Som et tiltak under *Farm to Fork*-strategien har Europakommisjonen foreslått at det skal utarbeides et rammeverk for bærekraftmerking for å sette forbrukerne i stand til å gjøre bærekraftige matvalg. Innenfor et slikt rammeverk kan bruk av antibiotika og legemidler eller plantevernmidler være aktuelle elementer.

Jeg kan vanskelig se at en norsk nasjonal regel med krav til merking med antibiotikaforbruk under produksjonen av kjøtt- og melkeprodukter er mulig innenfor gjeldende regelverk. Jeg viser også til at landbruks- og matministeren i samarbeid med meg 12. juni 2020 svarte på skriftlig spørsmål nr. 1836 fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson om antibiotikamerking av kjøttvarer.

Forslag 3: *Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om opprinnelsesmerking på bearbeidede produkter.*

EØS-avtalen gir klare begrensninger for hvilke obligatoriske merkingskrav medlemsstatene på nasjonalt nivå kan vedta ut over de harmoniserte kravene til obligatoriske opplysninger. Nye tiltak knyttet til opprinnelsesmerking er under utredning i EU som del av *Farm to Fork*-strategien, særlig med sikte på obligatorisk opprinnelsesmerking av bestemte matprodukter. Det er grunn til å tro at reglene om opprinnelsesmerking av visse ingredienser, for eksempel melk og kjøtt i bearbeidede produkter, vil bli strammet inn som en følge av disse prosessene. Norge kan støtte og påvirke utviklingen av slike regler som vil pågå de nærmeste årene.

På bakgrunn av de EØS-rettslige begrensningene og de prosessene som er satt i gang i EU, anser jeg det ikke formålstjenlig å foreslå utarbeidelse av norske nasjonale regler nå.

Forslag 4: *Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til hvordan merkingen kan bedres i restaurant og storhusholdningsmarkedet.*

Jeg antar forslaget gjelder mat som serveres til gjester eller bringes ut til kunder eller eldre, og ikke råvarer til restaurant- og storhusholdningsmarkedet. Matinformasjonsforordningen har særskilte bestemmelser om opplysninger ved omsetning av ikke ferdigpakkede matvarer. For ikke ferdigpakkede matvarer gjelder det kun et særskilt krav om å angi opplysninger om mulig innhold av spesifiserte stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser. Ut over dette obligatoriske kravet står medlemsstatene langt på vei fritt til å vedta nasjonale regler om hvilke av de andre opplysningene som ville vært obligatoriske dersom de samme matvarene ble omsatt ferdigpakket, som skal gis dersom matvarene frambys til sluttforbruker uten å være ferdigpakket. Medlemsstatene kan også vedta nasjonale regler om hvordan disse opplysningene skal gjøres tilgjengelige. Norge har ikke vedtatt slik nasjonale regler.

Andre opplysninger enn om allergener, for eksempel om de enkelte matrettenes størrelse, ingredienser, opprinnelse eller næringsinnhold kan derfor formidles frivillig, for eksempel i menyer og brosjyrer eller oppslag ved disken. De kan også formidles muntlig fra ansatte i forbindelse med salg fra manuelle disker, ved utlevering eller i serveringssituasjoner.

Dersom opplysningene skal gis i ett eller annet skriftlig format, vet jeg at det kan være store utfordringer knyttet til hvordan aktuelle serveringsvirksomheter skal kunne oppfylle kravene. De aktuelle virksomhetene har svært forskjellig karakter; fra stjerne restauranter som ofte vil framheve råvarenes opphav eller egenskaper, til veikroer, konditorier, bedriftskantiner eller institusjonskjøkken som lager smørbrød eller middagsretter ut fra dagens tilbud. Særlig for de virksomhetene som serverer "ikke standardiserte matretter" eller som skifter meny daglig, kan det være uforholdsmessig byrdefullt og krevende dersom de skal gi skriftlig informasjon. For virksomheter som selger "standardiserte matretter", for eksempel hamburgerkjeder eller hurtigmatkonsepter, vil det være enklere. Allerede er det flere som har skriftlig informasjon, for eksempel ingrediensliste eller næringsdeklarasjon, tilgjengelig for kundene.

Det er ikke klart hvilke opplysninger forslagsstillerne ønsker bedre formidlet og i hvilken form det skal skje. Samtidig ser jeg at et generelt krav om skriftlig informasjon vil være krevende, særlig sett i lys av de store forskjellene det er mellom ulike virksomheter som serverer mat. Jeg ser derfor ikke for meg at det er aktuelt å komme tilbake med et forslag.

Med hilsen

Bent Høie

